

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2018. október 17.¹

C-444/17. sz. ügy

**Préfet des Pyrénées-Orientales
kontra
Abdelaziz Arib,
Procureur de la République,
Procureur général près la cour d'appel de Montpellier**

(a Cour de cassation [semmitőszék, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Schengeni határ-ellenőrzési kódex – 32. cikk – A belső határokon történő ellenőrzés – 2008/115/EK irányelv – Hatály – A 2. cikk (2) bekezdésének a) pontja – Harmadik országbeli állampolgár jogellenes beutazása – A belső határok külső határokkal való azonosításának kizárása”

Bevezetés

1. A Bíróság immár állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 2008/115/EK irányelv² rendelkezéseivel főszabály szerint ellentétes az, hogy harmadik országbeli állampolgárral szemben kizárólag valamely tagállamban való jogellenes tartózkodása okán szabadságvesztés-büntetés kerüljön kiszabásra. Az egyedüli két, ítélkezési gyakorlatból következő kivétel egyrészt az a helyzet, amikor a 2008/115 irányelv által szabályozott kiutasítási eljárást folytattak le, és amikor az állampolgár továbbra is jogellenesen tartózkodik e tagállam területén, anélkül hogy vissza nem térést igazoló indok állna fenn,³ másrészt az a helyzet, amikor kiutasítási eljárást folytattak le, és a szóban forgó személy a beutazási tilalmat megsértve újfent beutazik az említett területre.⁴

2. A Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmében felmerülő kulcskérdés az, hogy el kellene-e fogadni egy harmadik kivételt abban a helyzetben, ha a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárt valamely belső határ közelében tartóztatták fel. Ennélfogva nem a belső határokon történő ellenőrzés visszaállításának jogszerűségét kell meghatározni, hanem csupán az ilyen visszaállítás következményeit.

3. Ekképpen a jelen ügy keretében a Bíróságnak még egyszer arról kell határoznia, hogy összeegyeztethető-e a 2008/115 irányelvvvel az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amely lehetővé teszi a harmadik országbeli állampolgárral szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabását kizárólag ez utóbbi helyzetének jogellenessége miatt.

¹ Eredeti nyelv: francia.

² A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.).

³ Lásd: 2011. december 6-i Achughbabian ítélet, C-329/11, EU:C:2011:807, 50. pont és a rendelkező rész második francia bekezdése.

⁴ Lásd: 2015. október 1-jei Celaj ítélet (C-290/14, EU:C:2015:640, 28. pont és rendelkező rész).

4. Elemzésem következtetéseként azt fogom javasolni a Bíróságnak, hogy e kérdésre nemlegesen válaszoljon. A 2008/115 irányelv rendelkezéseinek értelmében nincs különbség aközött, hogy valakit a francia–spanyol határ közelében tartóztatnak fel vagy a Champs-Élysées sugárúton. E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy a belső határokon történő ellenőrzésnek a Schengeni határ-ellenőrzési kódex⁵ szerinti ideiglenes visszaállítása semmit nem változtat e megállapításon.

Jogi háttér

Az uniós jog

Schengeni határ-ellenőrzési kódex

5. A Schengeni határ-ellenőrzési kódex 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A külső határokat csak a határátkelőhelyeknél és azok hivatalos nyitvatartási ideje alatt lehet átlépni. A nyitvatartási időt egyértelműen fel kell tüntetni azokon a határátkelőhelyeken, amelyek nem napi 24 órában tartanak nyitva.

A tagállamok a 39. cikknek megfelelően értesítést küldenek a Bizottságnak határátkelőhelyeik listájáról.

[...]

(3) A (2) bekezdésben előírt kivételek vagy a védelemre vonatkozó nemzetközi kötelezettségeik sérelme nélkül a tagállamok a nemzeti joguknak megfelelően szankciókat vezetnek be a külső határoknak a megnyitott határátkelőhelyeken kívüli vagy azok hivatalos nyitvatartási idején kívüli jogellenes átlépésére. A szankcióknak hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűnek kell lenniük.”

6. E kódex 13. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A határőrizet fő célja a jogellenes határátlépések megakadályozása, a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem, valamint a határt illegálisan [helyesen: jogellenesen] átlépő személyek elleni intézkedések meghozatala. A határt illegálisan [helyesen: jogellenesen] átlépő és az érintett tagállam területén tartózkodásra nem jogosult személyeket el kell fogni, és ellenük a 2008/115/EK irányelv rendelkezéseinek megfelelő eljárásokat kell indítani.”

7. Az említett kódex 14. cikke értelmében:

„(1) Meg kell tagadni annak a harmadik országbeli állampolgárnak a tagállamok területére történő beléptetését, aki nem teljesíti az 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltételt, és nem tartozik az 6. cikk (5) bekezdésében említett személyek közé. Ez nem érinti a menedékjogra és a nemzetközi védelemre, illetve a hosszú távú tartózkodásra jogosító vízumok kiadására vonatkozó különös rendelkezések alkalmazását.

(2) A beléptetés megtagadására csak megindokolt döntés alapján kerülhet sor, a megtagadás indokainak pontos megjelölésével. A döntést a nemzeti jog által felhatalmazott hatóság hozza meg. A döntés azonnal végrehajtható.

5 A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Schengeni határ-ellenőrzési kódex, HL 2016. L 77., 1. o.).

A beléptetés megtagadásáról szóló, pontosan megindokolt, megalapozott döntését az V. melléklet B. részében megállapított formanyomtatványon kell közölni, amelyet a nemzeti jog által a beléptetés megtagadására felhatalmazott nemzeti hatóság tölt ki. A kitöltött formanyomtatványt át kell adni az érintett harmadik országbeli állampolgárnak, aki e formanyomtatványon igazolja a beléptetés megtagadására vonatkozó döntés kézhezvételét.

(3) Azok a személyek, akiknek a beléptetését megtagadták, jogorvoslattal élhetnek. A jogorvoslati eljárást a nemzeti jognak megfelelően kell lefolytatni. A harmadik országbeli állampolgár részére írásban rendelkezésére kell bocsátani azon kapcsolattartó helyek listáját, ahol információval tudnak szolgálni a nemzeti joggal összhangban a nevében eljárni jogosult képviselőkről.

A jogorvoslati kérelem benyújtásának nincs halasztó hatálya a beléptetés megtagadására vonatkozó döntés végrehajtására.

Amennyiben a jogorvoslati eljárás eredménye szerint a beléptetés megtagadására vonatkozó döntés megalapozatlan volt, a nemzeti jognak megfelelően nyújtott bármely kártérítés sérelme nélkül, az érintett harmadik országbeli állampolgár jogosult a beléptetés megtagadó tagállam által érvénytelenített beléptetőbélyegző-nyomat, valamint egyéb érvénytelenítések pótlására és a megtett bejegyzések törlésére.

(4) A határőröknek biztosítaniuk kell, hogy az a harmadik országbeli állampolgár, akinek a beléptetését megtagadták, nem lép be az érintett tagállam területére.

(5) A tagállamok statisztikát készítenek azon személyek számáról, akiknek a beléptetését megtagadták, a megtagadás indokairól, azon személyek állampolgárságáról, akiknek a beléptetését megtagadták, és azon határ típusáról (szárazföldi, légi vagy tengeri), amelynél a beléptetés megtagadták, és az adatokat a 862/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet [6] szerint évente benyújtják a Bizottságnak (Eurostatnak).

(6) A beléptetés megtagadására irányadó részletes szabályokat az V. melléklet A. része tartalmazza.”

8. A Schengeni határ-ellenőrzési kódex „Ellenőrzések a tagállamok területén” című 23. cikke a következőket tartalmazza:

„A határellenőrzés hiánya a belső határokon nem érinti a következőket:

- a) az egyes tagállamok illetékes hatóságai által a nemzeti jog alapján gyakorolt rendőrségi hatáskör, amennyiben az ilyen hatáskör gyakorlása nem a határforgalom-ellenőrzéssel azonos tartalmú; ez a határ menti területeken is érvényes. Az első mondat alkalmazásában a rendőrségi hatáskör gyakorlása különösen akkor nem minősül a határforgalom-ellenőrzéssel azonos tartalmúnak, ha a rendőri intézkedések:
 - i. célja nem a határellenőrzés;
 - ii. a közrendet érintő esetleges veszélyekkel kapcsolatos általános rendőrségi információk és tapasztalatok alapulnak, és különösen a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányulnak;
 - iii. előkészítésének és végrehajtásának módja egyértelműen eltér a külső határokon történő rendszeres személyellenőrzésektől;

6 A migrációra és a nemzetközi védelemre vonatkozó közösségi statisztikákról, valamint a külföldi állampolgárságú munkavállalókra vonatkozó statisztikák összeállításáról szóló 311/76/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. július 11-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2007. L 199., 23. o.).

iv. végrehajtására szűrőpróbaszerűen kerül sor;

[...]

9. E kódex 25. cikke ekképpen rendelkezik:

„(1) Ha a belső határokon történő határellenőrzés nélküli térségben az egyik tagállamban a közrendet vagy a belső biztonságot fenyegető komoly veszély áll fenn, akkor a szóban forgó tagállam kivételesen visszaállíthatja a határellenőrzést belső határainak egészén vagy azok meghatározott részein egy korlátozott, legfeljebb 30 napos időtartamra, illetve a komoly veszély várható időtartamára, ha az meghaladja a 30 napos időszakot. A belső határokon történő határellenőrzés ideiglenes visszaállításának alkalmazási köre és időtartama nem lépheti túl a komoly veszély elhárításához feltétlenül szükséges mértéket.

(2) A belső határokon történő határellenőrzés csak végső megoldásként, a 27., 28. és 29. cikkel összhangban állítható vissza. A 26., illetve a 30. cikkben említett feltételeket a belső határokon történő határellenőrzés visszaállítására vonatkozó valamennyi, a 27., 28. vagy 29. cikk szerinti döntés mérlegelése során figyelembe kell venni.

(3) Amennyiben a közrendet vagy a belső biztonságot az érintett tagállamban fenyegető komoly veszély e cikk (1) bekezdésében meghatározott időtartamon túl is fennáll, a szóban forgó tagállam a belső határokon történő határellenőrzést a 26. cikkben említett feltételek figyelembevételével és a 27. cikkel összhangban, e cikk (1) bekezdésében említettekkel megegyező okok alapján, valamint bármilyen új elem figyelembevételével legfeljebb 30 napos megújítható időtartamokra meghosszabbíthatja.

(4) A belső határokon történő határellenőrzés visszaállításának teljes időtartama – beleértve az e cikk (3) bekezdése szerinti meghosszabbítások idejét összesen – nem haladhatja meg a hat hónapot. A 29. cikkben említett jellegű kivételes körülmények esetén ez a teljes időtartam az említett cikk (1) bekezdésével összhangban legfeljebb két éves időtartamra meghosszabbítható.”

10. Az említett kódex 32. cikke szerint:

„Amennyiben a belső határokon a határellenőrzés visszaállítására kerül sor, a II. cím vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell.”

11. A szóban forgó kódex 5., 13. és 14. cikke annak „Külső határok” elnevezésű II. címében található, míg a 23., 25. és 32. cikke annak „Belső határok” elnevezésű III. címében szerepel.

A 2008/115 irányelv

12. A 2008/115 irányelv célját az 1. cikke a következőképpen határozza meg:

„Ez az irányelv megállapítja a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatéréséről szóló közös normákat és eljárásokat, összhangban a közösségi jog általános elveiként szereplő alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal, beleértve a menekültek védelmét és az emberi jogi kötelezettségeket.”

13. A 2008/115 irányelv „Alkalmazási kör” című 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv a valamely tagállam területén illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó.

(2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezt az irányelvet azokra a harmadik országbeli alábbi állampolgárokra [helyesen: azokra a harmadik országbeli állampolgárokra]:

- a) akiktől a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 13. cikkével összhangban megtagadták a beutazást, vagy akiket az illetékes hatóságok valamely tagállam külső határának szárazföldi, tengeri vagy légi úton történő illegális [helyesen: jogellenes] átlépése kapcsán fogtak el vagy tartóztattak fel, és akik ezt követően nem kaptak engedélyt vagy jogot az adott tagállamban való tartózkodásra;
- b) akiket a nemzeti jogszabályok szerint büntetőjogi szankcióként vagy büntetőjogi szankció következményeként utasítanak ki, vagy akik kiadatási eljárás alatt állnak.

[...]”

14. Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 3. cikke szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[...]

2. »illegális [helyesen: jogellenes] tartózkodás«: olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 5. cikkében meghatározott beutazási feltételeknek vagy az adott tagállamban érvényes egyéb beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem vagy már nem felel meg;
3. »kiutasítás«: egy harmadik országbeli állampolgár visszatérési folyamata, függetlenül attól, hogy visszatérési kötelezettség önkéntes teljesítéséről vagy kitoloncolásról van szó:
 - a származási országába, vagy
 - egy tranzit országba közösségi vagy kétoldalú visszafogadási, megállapodásoknak vagy egyéb megegyezéseknek megfelelően, vagy
 - más harmadik országba, ahova az érintett harmadik országbeli állampolgár önkéntesen vissza kíván térni és amely őt befogadja;
4. »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;
5. »kitoloncolás«: a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás;

[...]”

15. Az említett irányelv 4. cikkének (4) bekezdése így rendelkezik:

„Harmadik államok azon állampolgárai tekintetében, akikre a 2. cikk (2) bekezdés a) pontja értelmében ez az irányelv nem alkalmazandó, a tagállamok:

- a) biztosítják, hogy az említett állampolgárokkal szemben alkalmazott bánásmód és védelmük mértéke nem kedvezőtlenebb a 8. cikk (4) és (5) bekezdésében (kényszerítő intézkedések alkalmazásának korlátozása), a 9. cikk (2) bekezdés a) pontjában (a kitoloncolás elhalasztása), a 14. cikk (1) bekezdés b) és d) pontjában (sürgősségi egészségügyi ellátás és a kiszolgáltatót személyek igényeinek figyelembevétele), valamint a 16. és 17. cikkben (az őrizet körülményei) foglaltaknál, és

b) tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

16. Ugyanezen irányelv 6. cikkének („Kiutasítási határozat”) (1) bekezdése értelmében „[a] tagállamok a (2)–(5) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül a területükön illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki”.

17. Ugyanezen irányelv 16. cikke értelmében:

„(1) Az őrizetet általában erre szolgáló különleges idegenrendészeti fogdáknban kell végrehajtani. Amennyiben egy tagállam nem tud különleges idegenrendészeti fogdáknban helyet biztosítani, és kénytelen büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezéshez folyamodni, az őrizet alatt álló harmadik országbeli állampolgárokat a többi fogva tartottól elkülönítve kell tartani.

(2) Az őrizet alatt álló harmadik országbeli állampolgároknak – kérésükre – biztosítani kell, hogy megfelelő időn belül kapcsolatba léphessenek a jogi képviselőjükkel, családtagjaikkal és az illetékes konzuli hatóságokkal.

(3) Külön figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott személyek helyzetére. A sürgősségi ellátást és a betegségek alapvető kezelését biztosítani kell.

(4) Az érintett és illetékes nemzeti, nemzetközi és nem kormányzati szervezetek és testületek részére lehetőséget kell biztosítani az (1) bekezdésben említett idegenrendészeti fogdák meglátogatására, amennyiben ezeket ezzel a fejezettel összhangban harmadik országbeli állampolgárok őrizetben tartására használják. Az ilyen látogatások engedélyezés tárgyát képezhetik.

(5) Az őrizetben tartott harmadik országbeli állampolgárokat rendszeresen el kell látni információval, amely ismerteti az intézményben alkalmazott szabályokat, és meghatározza az érintettek jogait és kötelezettségeit. Ebbe beletartozik az őrizetben lévők nemzeti jog szerinti feljogosítása a (4) bekezdésben említett szervezetekkel és testületekkel való kapcsolattartásra.”

A francia jog

18. A code de l'entrée et du séjour des étrangers et du droit d'asile-nak (a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a menedékjogról szóló törvény) a loi n° 2012-1560, du 31 décembre 2012, relative à la retenue pour vérification du droit au séjour et modifiant le délit d'aide au séjour irrégulier pour en exclure les actions humanitaires et désintéressées-ből (a tartózkodási jog ellenőrzése céljából elrendelt őrizetről és a jogellenes tartózkodás elősegítése vétségének a humanitárius és önzetlen cselekedetek e vétség alóli kizárásával való módosításáról szóló, 2012. december 31-i 2012-1560. sz. törvény)⁷ eredő változatának (a továbbiakban: Ceseda) L. 621-2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Egy év szabadságvesztéssel és 3750 euró pénzbüntetéssel büntetendő az a külföldi, aki nem rendelkezik az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárságával:

1° Ha úgy lépett be Franciaország európai államterületére, hogy nem teljesítette a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁸ 5. cikke (1) bekezdésének a), b) vagy c) pontjában⁹ írt feltételeket és ugyanezen rendelet 5. cikke

⁷ JORF, 2013. január 1., 48. o.

⁸ HL 2006. L 105., 1. o.

⁹ Amely a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 6. cikke (1) bekezdése a), b) és c) pontjának felel meg.

(4) bekezdésének a) és c) pontja¹⁰ alkalmazásával nem engedélyezték az állam területére való belépését; ugyanígy, ha a külföldi beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt áll a Schengenben, 1990. június 19-én aláírt egyezményben részes másik állam végrehajtható határozata alapján; vagy

2° Ha közvetlenül az ezen egyezményben részes államból érkezik, és úgy lépett be az európai államterületre, hogy nem felel meg e kódex 19. cikke (1) vagy (2) bekezdésében, 20. cikke (1) bekezdésében és 21. cikke (1) vagy (2) bekezdésében foglalt előírásoknak, kivéve a fent hivatkozott [562/2006] rendelet 5. cikke (1) bekezdésének e) pontjában említett feltételeket, továbbá a d) pontjában említett feltételeket, amennyiben a beutazási tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés nem az egyezményben részes másik tagállam által hozott végrehajtható határozaton alapul;

[...]

A jelen cikk alkalmazásában csak azt követően lehet vádat emelni, ha a tényállást a code de procédure pénale (a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) 53. cikkében előírt körülmények között megállapították.”

19. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 53. cikke ekképpen rendelkezik:

„Tettenérés akkor áll fenn, ha a bűncselekmény vagy vétség elkövetése folyamatban van, vagy éppen befejeződött. Tettenérés áll fenn akkor is, ha a cselekményhez közeli időpontban a gyanúsítottat nyilvánosan üldözik, vagy olyan tárgyakat birtokol, illetve olyan nyomok és gyanújelek merülnek fel, amelyek alapján feltételezhető, hogy bűncselekmény vagy vétség elkövetésében vett részt.

Bűncselekmény vagy vétség tettenérésének megállapítását követően az államügyész ellenőrzése alatt a jelen fejezetben foglalt feltételek mellett zajló vizsgálat megszakítás nélkül nyolc nap alatt folytatható le.

Ha ötévi vagy súlyosabb szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő bűncselekménnyel vagy vétséggel kapcsolatos valóság feltárása érdekében szükséges nyomozásokat nem lehet elhalasztani, az államügyész ugyanilyen feltételek mellett határozhat a vizsgálat legfeljebb nyolc nappal történő meghosszabbításáról.”

20. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 62–2. cikke a következőket mondja ki:

„Az őrizetbe vétel a rendőrség által, bírósági felülvizsgálat mellett elrendelt olyan kényszerintézkedés, amellyel azt a személyt, aki megalapozottan gyanúsítható szabadságvesztéssel büntetendő bűntett vagy vétség elkövetésével vagy annak kísérletével, a nyomozó hatóság rendelkezésére bocsátják.

[...]”

21. A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 78–2. cikke ekképpen rendelkezik:

„A bűnügyi rendőrség tisztjei, valamint az ez utóbbiak utasítására és felügyelete alatt eljáró, a 20. cikkben és 21–1. cikkben említett bűnügyi rendőrök vagy helyettes bűnügyi rendőrök felkérhetnek személyazonosságuk bármilyen módon történő igazolására minden olyan személyt, akiről egy vagy több elfogadható ok alapján feltételezhető, hogy:

– jogsértést követett el vagy kísérelt meg elkövetni;

¹⁰ Amely a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 6. cikke (5) bekezdése a) és c) pontjának felel meg.

- vagy büntett vagy vétség elkövetésére készül;
- vagy büntett vagy vétség nyomozásához hasznos információkkal szolgálhat;
- vagy aki megsértette azokat a kötelezettségeket vagy megszegte azokat a tilalmakat, amelyeket részére bírósági felügyelet, illetve a mozgás elektronikus nyomon követéssel párosuló házi őrizeti intézkedés, illetve a büntetés-végrehajtási bíróság által felügyelt büntetés vagy intézkedés keretében határoztak meg;
- vagy akinek igazságügyi hatóság körözését rendelte el.

Az államügyész írásbeli indítványára – az általa meghatározott jogsértések kivizsgálása és üldözése érdekében – bármely személy személyazonossága ellenőrizhető ugyanilyen módon, az ezen ügyész által meghatározott helyeken és időtartamig. Az a tény, hogy a személyazonosság ellenőrzése az államügyész indítványában meghatározott jogsértésen kívül más jogsértéseket tár fel, semmiképpen nem eredményezi a közbenső eljárások érvénytelenségét.

Az előző bekezdésben előírt feltételek alapján bármely személy személyazonossága – magatartásától függetlenül – ellenőrizhető a közrend, különösen a személyek vagy javak biztonsága veszélyeztetésének megelőzése érdekében.

Franciaország és a Schengenben 1990. június 19-én aláírt egyezményben részes államok közötti szárazföldi határ mentén húzódó 20 kilométeres sávban, valamint nemzetközi összeköttetést biztosító és a határon átnyúló bűnözéshez kapcsolódó bűncselekmények megelőzése és felkutatás érdekében rendeletben meghatározott kikötők, repülőterek és vasúti vagy autóbusz-pályaudvarok közönség számára nyitva álló területein bármely személy személyazonossága ellenőrizhető az első bekezdésben meghatározott módon, az iratok és okmányok birtoklására, magánál tartására és bemutatására vonatkozó, törvényben előírt kötelezettségek betartásának ellenőrzése céljából. Amikor ezen ellenőrzésre valamely nemzetközi összeköttetést biztosító vonaton kerül sor, az elvégezhető a határ és az attól 20 kilométernél távolabb eső első állomás közötti útszakaszon is. Mindazonáltal a vasútvonal olyan szakaszain, amelyek nemzetközi összeköttetést biztosítanak, és amelyek közlekedése sajátos jellemzőkkel bír, az ellenőrzés elvégezhető ezen állomás és a tőle 50 kilométeren belül elhelyezkedő másik állomás között is. E vasútvonalakat és ezen állomásokat miniszteri rendelet állapítja meg. Amennyiben létezik olyan autópálya szakasz, amely az első mondatban említett területről indul, és amelyen az első fizetőhely a 20 kilométeres szakaszon kívül esik, az ellenőrzésre sor kerülhet az első fizetőhely előtti pihenőhelyeken, e fizetőhelyen, valamint az abból nyíló pihenőhelyeken is. Az e rendelkezésben említett fizetőhelyeket rendelet határozza meg. Az a tény, hogy a személyazonosság ellenőrzése a fent említett kötelezettségek be nem tartásán kívül más jogsértéseket tár fel, semmiképpen nem eredményezi a közbenső eljárások érvénytelenségét. A jelen bekezdés alkalmazásában az iratok és okmányok birtoklására, magánál tartására és bemutatására vonatkozó, törvényben előírt kötelezettségek ellenőrzését csupán egybefüggő 6 órás időtartamot meg nem haladó időtartamban lehet ugyanazon helyen végezni, és az nem jelentheti a jelen lévő vagy az ugyanezen bekezdésben említett területeken vagy helyeken közlekedő személyek rendszeres ellenőrzését.

[...]

A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

22. Abdelaziz Arib marokkói állampolgár, miután ismeretlen időpontban belépett Franciaország területére, egy vele 2013. augusztus 10-én közölt kiutasítási intézkedés következtében elhagyta ezt az országot.

23. 2016. június 15-én A. Aribot Boulou-ban (Pyrénées-Orientales, Franciaország), a Franciaországot és Spanyolországot elválasztó szárazföldi határ mentén húzódó 20 kilométeres sávban a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 78–2. cikke kilencedik bekezdésének megfelelően ellenőrzésnek vetették alá, amikor egy Marokkóból érkező buszon tartózkodott. Nem igazolta, hogy rendelkezne vízummal vagy valamely más irattal, amely lehetővé tenné számára a Franciaország területén való tartózkodást.

24. Mivel gyanították, hogy A. Arib szabálytalanul lépett be Franciaország területére, ami a Ceseda L. 621-2. cikkében szereplő vétség elkövetésének minősül, őrizetbe vették.

25. 2016. június 16-án a préfet des Pyrénées-Orientales (pyrénées-orientales-i prefektus, Franciaország) határozatában elrendelte vele szemben Franciaország területének elhagyását, valamint idegenrendészeti őrizetbe vételét.

26. 2016. június 21-én a tribunal de grande instance de Perpignan (perpignani általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) kényszerintézkedéseket elrendelő bírója határozatot hozott A. Arib őrizetbe vételének, illetve az egész azt követő eljárásnak, beleértve az idegenrendészeti őrizetbe vételt is, semmisségéről, azon okból, hogy a szóban forgó őrizetbe vételt nem lehet foganatosítani. Ugyanis A. Arib, aki jogellenesen tartózkodó külföldi, éppen átlépett egy belső határt Franciaország és Spanyolország között, aminek e bíró szerint a 2008/115 irányelv alkalmazása kell, hogy legyen a következménye, amely irányelv nem teszi lehetővé szabadságvesztés-büntetés kiszabását a jelen ügyben fennállóhoz hasonló körülmények között.

27. A pyrénées-orientales-i prefektus fellebbezéssel élt.

28. 2016. június 22-i végzésében a cour d'appel de Montpellier (montpellier-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) elnöke helyben hagyta a tribunal de grande instance de Perpignan (perpignani általános hatáskörű elsőfokú bíróság) kényszerintézkedéseket elrendelő bírója által első fokon hozott határozatot.

29. A pyrénées-orientales-i prefektus felülvizsgálati kérelemmel élt e végzés ellen a kérdést előterjesztő bíróság előtt. Felülvizsgálati kérelme alátámasztásául a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2., 14., 25., 27. és 32. cikkének, valamint a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának, továbbá 8. és 15. cikkének megsértésére hivatkozik. Többek között úgy érvel, hogy a közrendet vagy a belső biztonságot fenyegető komoly veszély fennállása esetén, valamely tagállam kivételesen visszaállíthatja a határellenőrzést belső határain, ekképpen részben felfüggesztve a 2008/115 irányelv alkalmazását, és hogy mivel ilyen körülmények között a 2008/115 irányelv védelmi intézkedései nem alkalmazandók, a Franciaországba jogellenesen belépő személyt alá lehet vetni a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 78–2. cikke kilencedik bekezdésének rendelkezései szerinti ellenőrzésnek, és tekintve, hogy ilyen esetben jogellenes tartózkodásról van szó, szabadságvesztés-büntetést lehet rá kiszabni és őrizetbe lehet venni.

30. A kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy a valamely tagállamban visszaállított belső határellenőrzés hasonlítható-e ahhoz az ellenőrzéshez, amelyet egy külső határ harmadik ország állampolgára általi jogosulatlan átlépése esetén kell végezni, tettenérés esetén. Következésképpen e bíróság azt a kérdést veti fel, hogy valamely tagállam, amely visszaállította a belső határokon az ellenőrzést, hivatkozhat-e a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjára, hogy kivonja ezen irányelv alkalmazása alól az említett harmadik országbeli állampolgárt. Igenlő válasz esetén felmerül még az a kérdés, hogy a 2008/115 irányelv 4. cikkének (4) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az nem képezi akadályát valamely harmadik országbeli állampolgár szabadságvesztés-büntetésének a jelen eset körülményei között.

31. E körülmények között határozott úgy a Cour de cassation (semmitűszék), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a [Schengeni határ-ellenőrzési kódex] 32. cikkét, amely előírja, hogy amennyiben a belső határokon a határellenőrzés visszaállítására kerül sor, a (külső határokról szóló) II. cím vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell, hogy a valamely tagállamban visszaállított belső határellenőrzés hasonlítható ahhoz az ellenőrzéshez, amelyet egy külső határ harmadik ország állampolgára általi jogosulatlan átlépése esetén kell végezni?
- 2) A belső határok ellenőrzésének azonos körülmények között történő visszaállítása esetén e [kódex] és a [2008/115] irányelv alapján alkalmazható-e a visszaállított határon keresztül beutazó harmadik országbeli állampolgár helyzetére a [2008/115] irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott lehetőség arra, hogy a tagállamok külső határaikon továbbra is alkalmazzák az egyszerűsített nemzeti kiutasítási eljárásokat?
- 3) Erre az utolsó kérdésre adott igenlő válasz esetén ellentétes-e a [2008/115] irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 4. cikkének (4) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, mint a [Ceseda] L. 621-2. cikke, amely szabadságvesztéssel rendeli büntetni azon harmadik országbeli állampolgár által a nemzeti területre történő jogellenes belépést, akinek tekintetében az ezen irányelvben foglalt kiutasítási eljárás még nem fejeződött be?”

32. A pyrénées-orientales-i prefektus, a francia és a német kormány, valamint az Európai Bizottság észrevételeket terjesztett elő. A francia és a német kormányt, valamint a Bizottságot meghallgatták a 2018. június 12-i tárgyaláson.

Elemzés

33. Noha a jelen ügy immár a harmadik, amely esetében az alapügy tárgya az, hogy a Ceseda L. 621. cikke megfelel-e a 2008/115 irányelv rendelkezéseinek,¹¹ különlegessége abban rejlik, hogy ezen irányelv rendelkezéseit összekapcsolja a Schengeni határ-ellenőrzési kódex rendelkezéseivel.

Az első és a második kérdés

34. Első és második kérdésével, amelyeket együtt kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy következik-e a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjából és a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 32. cikkéből, hogy valamely tagállam hatóságai dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 2008/115 irányelvet azon harmadik országbeli állampolgár helyzetére, akit olyan belső határ jogellenes átlépésekor fogtak el vagy tartóztattak fel, amelynél a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 25. cikke szerint visszaállították az ellenőrzést.¹²

35. A felmerülő kérdés tehát az, hogy a 2008/115 irányelv rendelkezései kötelezően alkalmazandók-e egy olyan helyzetben, amikor valamely tagállam a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 25. cikke szerint ideiglenesen visszaállította a belső határokon történő ellenőrzést.

¹¹ Lásd: 2011. december 6-i Achughbabian ítélet (C-329/11, EU:C:2011:807) és 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408).

¹² Az első kérdés önmagában úgy tűnik nekem, hogy igazából túlmutat az alapügyben szóban forgó jogvitán, mivel tárgya számos hipotetikus helyzet.

36. A 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdése a) pontja második esetének¹³ megfelelően a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák ezt az irányelvet azokra a harmadik országbeli állampolgárokra, akiket az illetékes hatóságok valamely tagállam külső határának szárazföldi, tengeri vagy légi úton történő jogellenes átlépése kapcsán fogtak el vagy tartóztattak fel, és akik ezt követően nem kaptak engedélyt vagy jogot az adott tagállamban való tartózkodásra.

A határ átlépése

37. A. Aribot Boulou-ban (Pyrénées Orientales), tehát kevesebb mint 20 kilométerre a francia–spanyol határtól történt ellenőrzés során fogták el.¹⁴ Tekintettel arra, hogy ezen ellenőrzésre fizikailag Franciaország területén belül került sor, felmerül a kérdés, hogy A. Aribot *határ* átlépése során fogták-e el.

38. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a (külső) határ „jogellenes átlépése kapcsán” kifejezés a határ ezen átlépésével való szoros időbeli és térbeli kapcsolatot feltételez, és ezért azok a harmadik országbeli állampolgárok érintettek, akiknek az illetékes hatóságok általi elfogására vagy feltartóztatására a (külső) határ jogellenes átlépésének pillanatában, vagy ezen átlépést követően e határ közelében került sor.¹⁵

39. A jelen ügyben szerintem fennáll a francia–spanyol határ átlépésével való szoros időbeli és térbeli kapcsolat.¹⁶

40. A felmerülő kérdés tehát az, hogy a jelen esetben a 2008/115 irányelv, pontosabban annak 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának alkalmazásában *külső* határról van-e szó.

A 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja: külső határ?

41. A 2008/115 irányelv maga nem tartalmazza a „belső határ” vagy „külső határ” fogalmának meghatározását. Mivel azonban ezen irányelv a Schengeni határ-ellenőrzési kódexet többször is említi, számomra egyértelmű, hogy az e kódexbeli meghatározás alkalmazandó.¹⁷

42. Ekképpen a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikkének 1. pontja szerint e kódex alkalmazásában „belső határok” a tagállamok közös szárazföldi határai¹⁸ (az a) pont), a tagállamok belső légi járatok indítására és fogadására szolgáló repülőterei (a b) pont), a tagállamok tengeri, folyami és tavi kikötői, amelyek rendszeres belső kompjárat céljára szolgálnak (a c) pont). A „külső határokat” pedig úgy határozták meg, mint a tagállamok szárazföldi határai,¹⁹ tengeri határok és repülőterek, folyami, tengeri és tavi kikötők, amennyiben ezek nem belső határok.

13 Az első eset, amely azon harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozik, akiktől a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 13. cikkével összhangban megtagadták a beutazást, a jelen esetben – ilyen határozat hiányában – nem alkalmazandó.

14 A büntetőeljárásról szóló törvénykönyv korábbi 78–2. cikkének negyedik bekezdése – amely jelenleg az említett törvénykönyv 78–2. cikkének kilencedik bekezdése – alapján.

15 Lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 72. pont), valamint az erre az ügyre vonatkozó indítványom (C-47/15, EU:C:2016:68, 71. pont).

16 Egyébiránt a Bíróság a korábbi Schengeni határ-ellenőrzési kódex (562/2006 rendelet) keretében úgy ítélte meg, hogy a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv 78–2. cikkének negyedik bekezdése (jelenleg ugyanezen törvénykönyv 78–2. cikkének kilencedik bekezdése) alapján végzett személyazonosság-ellenőrzéseknek ugyanaz lehet a hatásuk, mint a határokon történt ellenőrzéseknek (lásd: 2010. június 22-i Melki és Abdeli ítélet, C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 71–75. pont). Azonban, mivel a Bíróság a 2008/115 irányelv keretében már értelmezte a valamely határ „jogellenes átlépése kapcsán” kifejezést, már nem kell ezt az ítélkezési gyakorlatot segítségül hívni a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 23. cikkének (korábban az 562/2006 rendelet 21. cikke) keretében.

17 Lásd az Affum ügyre vonatkozó indítványomat (C-47/15, EU:C:2016:68, 42. pont).

18 Beleértve az álló- vagy folyóvizeken áthaladó határokat is.

19 Beleértve az álló- vagy folyóvizeken áthaladó határokat is.

43. Pontosítani kell, hogy a „tagállamok” kifejezés csupán az Európai Unió azon tagállamait foglalja magában, amelyek részt vesznek a schengeni vívmányokban, valamint az ezekben résztvevő harmadik államokat.²⁰

44. A szóban forgó francia–spanyol határ e meghatározások fényében belső határnak minősül.

45. A 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján az elemzést itt abba is kellene hagyni. A Francia Köztársaság nem dönthet úgy, hogy nem alkalmazza a 2008/115 irányelvet A. Aribra.

46. Ez egyértelműen következik abból az értelmezésből, amelyet a Bíróság az Affum ítéletben²¹ adott a 2008/115 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése kapcsán. Ebben az ítéletben a Bíróság ugyanis hangsúlyozta, hogy az ezen irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő két helyzet kizárólag a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 2. cikkének 2. pontjában meghatározott, valamely tagállam külső határának átlépéséhez kapcsolódik, és nem vonatkozik tehát a schengeni térséghez tartozó tagállamok közös határának átlépésére. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy e rendelkezés tehát nem teheti lehetővé a tagállamok számára azt, hogy kivonják a 2008/115 irányelv hatálya alól a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat a belső határon keresztül való jogellenes beutazásuk miatt.²²

A belső határokon történő határellenőrzés visszaállításáról

47. Meg kell határozni a belső határokon történő határellenőrzés visszaállításának a 2008/115 irányelv alkalmazhatóságára gyakorolt esetleges hatásait.

48. E tekintetben a Francia Köztársaság és a Németországi Szövetségi Köztársaság szerint a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 32. cikkéből következik, hogy a francia–spanyol határt a jelen esetben külső határként kell kezelni.

49. A fenti állásponttal nem tudok egyetérteni.

50. Bár a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 32. cikkének megfelelően amennyiben a belső határokon a határellenőrzés visszaállítására kerül sor, e kódex II. címének (külső határok) vonatkozó rendelkezései értelemszerűen alkalmazni kell, ez épphogy nem jelenti azt, hogy a „külső határ” kifejezés teljes mértékben helyébe lép a „belső határ” kifejezésnek (a Schengeni határ-ellenőrzési kódex vagy más jogi eszközök, mint a 2008/15 irányelv alkalmazásában).

51. A Schengeni határ-ellenőrzési kódex III. címe a belső határokat szabályozza. Az általános szabályt, amely e kódex megalkotása okának, illetve kulcsrendelkezésének minősül, a III. cím 22. cikke fogalmazza meg: a belső határokat bármely ponton át lehet lépni anélkül, hogy személyellenőrzésre kerülne sor.²³ A Schengeni határ-ellenőrzési kódex III. címe a belső határokon való határellenőrzés hiányán (I. fejezet – 22–24. cikk) túl a belső határokon történő határellenőrzés ideiglenes visszaállításáról (II. fejezet – 25–35. cikk) rendelkezik.

20 Lásd a Schengeni határ-ellenőrzési kódex (37)–(44) preambulumbekkezdését.

21 2016. június 7-i ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408).

22 Lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 69. pont).

23 „[F]üggetlenül az adott személy állampolgárságától”, amint azt e rendelkezés nem mulasztja el pontosítani könyörtelen logikával. Ugyanis a bármely ellenőrzés nélküli határátlépés csupán akkor lehetséges, ha mindenkire vonatkozik. Az e rendelkezés által megvalósítani kívánt belső határokon való ellenőrzés megszüntetése az ellenőrzés hiányának jellegéből adódóan szükségszerűen kiterjed a harmadik országbeli állampolgárokra. Lásd e tekintetben: Hoppe, M., in: Lenz C. O., Borchardt K.-D. (szerk.), *EU-Verträge Kommentar*, Bundeanzeiger Verlag, 6. kiadás, Köln, 2013, AEUV 77. cikk, 5. pont, és Müller-Graff, P.-Chr., in: M. Pechstein, C. Nowak, U. Häde (szerk.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV, Band II*, Mohr Siebeck, Tübingen, 2017, AEUV 77. cikk, 1. pont.

52. E tekintetben rendelkezik úgy a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 32. cikke, hogy amennyiben a belső határokon a határellenőrzés visszaállítására kerül sor, a II. cím vonatkozó rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell. E rendelkezés tehát egyértelműen a Schengeni határ-ellenőrzési kódex többi rendelkezésére hivatkozik. A 2008/115 irányelv egyáltalán nem kerül említésre.

53. A 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának megszővegezése egyértelmű: e rendelkezés *külső* határról szól.

54. Úgy tűnik nekem, hogy e megszővegezést alátámasztja e rendelkezés tárgya és célja. A 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő kivétel szintén alá van vetve ezen irányelv általános célkitűzésének, ami ezen irányelv 1. cikke szerint a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak *visszatéréséről* szóló közös normák és eljárások megállapítása.²⁴ Ebből következően, ha a tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 2008/115 irányelvet, az azért van, hogy (még) hatékonyabban tudják visszaküldeni a harmadik országbeli állampolgárt.

55. Ha a tagállamok élnek ezen, a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott, arra irányuló lehetőséggel,²⁵ hogy nem alkalmazzák ezen irányelvet a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra, az azért van, mert sokkal könnyebb valamely harmadik országbeli állampolgárt a külső határról visszaküldeni.

56. Ugyanis, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, és amint azt a Bíróság már megállapította,²⁶ a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy külső határaikon továbbra is alkalmazzák az egyszerűsített nemzeti kiutasítási eljárásokat – anélkül hogy követniük kellene az említett irányelvben előírt valamennyi eljárási szakaszt – annak érdekében, hogy az ezen határok átlépése során feltartóztatott harmadik országbeli állampolgárokat gyorsabban kiutasíthassák.

57. Azonban az olyan harmadik országbeli állampolgár helyzete, aki már a schengeni térségben tartózkodik, jelentősen különbözik a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő helyzettől.

58. Ezen túlmenően a tagállamok nem ugyanazokat a jogi érdekeket védik a külső és a belső határokon.

59. Az a tagállam, amelyik a Schengeni határ-ellenőrzési kódex értelmében felelős e térség külső határainak ellenőrzéséért, a schengeni térség összes tagállamának érdekében jár el. Ellenben az a tagállam, amelyik úgy határoz, hogy visszaállítja a belső határokon történő ellenőrzést, a saját maga érdekében cselekszik.

60. Következésképpen azt javaslom a Bíróságnak, hogy az első és a második kérdésre azt válaszolja, hogy a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját és a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 32. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam hatóságai nem dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 2008/115 irányelvet azon harmadik országbeli állampolgár helyzetére, akit olyan belső határ jogellenes átlépésekor fogtak el vagy tartóztattak fel, amelynél a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 25. cikke szerint visszaállították az ellenőrzést.

24 Összhangban az alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal, beleértve a menekültek védelmét és az emberi jogi kötelezettségeket.

25 A Bíróság természetesen „kivételről” beszél (lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 73. pont), ami szerintem azt jelenti, hogy a szóban forgó rendelkezést megszorítóan kell értelmezni. Lásd ebben az értelemben: Peers, S., *EU Justice and Home Affairs Law (Volume I: EU Justice and Home Affairs Law)*, 4. kiadás, OUP, Oxford, 2016, 504. o.

26 Lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. pont).

Harmadik kérdés

61. A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdésével azt szeretné megtudni, hogy a második kérdésre adott igenlő válasz esetén ellentétes-e a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 4. cikkének (4) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, mint a Ceseda L. 621-2. cikke, amely szabadságvesztéssel rendeli büntetni azon harmadik országbeli állampolgár által a nemzeti területre történő jogellenes belépést, akinek tekintetében az ezen irányelvben foglalt kiutasítási eljárás még nem fejeződött be.

62. Tekintettel az első és a második kérdésre adott válaszomra, e kérdés hipotetikus jellegű. Ezért csupán annyiban fogom vizsgálni, amennyiben a Bíróság nem értene egyet velem a kérdést előterjesztő bíróság által feltett két első kérdésre adandó válasz kapcsán.

63. Mindenekelőtt hangsúlyozni kell, hogy főszabály szerint az e kérdésben leírthoz hasonló esetben a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján ez az irányelv *nem alkalmazandó* a harmadik országbeli állampolgárra. Ezzel együtt a 2008/115 irányelv 4. cikke (4) bekezdésének megfelelően a tagállamoknak mindazonáltal biztosítaniuk kell, hogy a harmadik országbeli állampolgárokkal szemben alkalmazott bánásmód és védelmük mértéke nem kedvezőtlenebb a többek között a 16. és 17. cikkben (az őrizet körülményei) foglaltaknál.²⁷

64. Amint azt a Bíróság az Affum ítéletben megállapította, a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának az ezen irányelv keletkezéséből következő célkitűzése annak lehetővé tétele a tagállamok számára, hogy külső határaikon továbbra is alkalmazzák az egyszerűsített nemzeti kiutasítási eljárásokat – anélkül hogy követniük kellene az említett irányelvben előírt valamennyi eljárási szakaszt – annak érdekében, hogy az ezen határok átlépése során feltartóztatott harmadik országbeli állampolgárokat gyorsabban kiutasíthassák.²⁸ Ez megmagyarázza ezenkívül a 2008/115 irányelv 4. cikke (4) bekezdése megalkotásának okát, amely rendelkezés a Bíróság szerint „részletesen körülhatárolja a 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt lehetőség tagállamok általi gyakorlását”²⁹, és amelynek „célja ebben az összefüggésben annak biztosítása, hogy ezek az egyszerűsített nemzeti eljárások tiszteletben tartsák a 2008/115 irányelv által előírt minimális garanciákat”³⁰.

65. Véleményem szerint kitűnik ebből az elemzésből, hogy az uniós jogalkotó szemében annak, hogy valamely tagállam él a 2008/15 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő *lehetőséggel*, logikusan az az előfeltétele, hogy ez a tagállam egyszerűsített nemzeti kiutasítási eljárást alkalmaz.

66. Ennélfogva csábító átültetni az Affun ítéletből következő ítélkezési gyakorlatot a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti helyzetre, és úgy ítélni, hogy nem lehetséges a harmadik országbeli állampolgárt szabadságvesztéssel sújtani.

67. Mindazonáltal nem gondolom, hogy az ilyen értelmezés sikeres lehetne, mivel túlmegy a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdése a) pontjának szövegezésén, hozzáadva ahhoz egy további feltételt. Ugyanis a Bíróságnak a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár szabadságtól való megfosztásával kapcsolatos ítélkezési gyakorlata³¹ – amelyet főként a 2008/115 irányelvnek³²,

²⁷ Valamint a 8. cikk (4) és (5) bekezdésében (kényszerítő intézkedések alkalmazásának korlátozása), a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontjában (a kitoloncolás elhalasztása) és a 14. cikk (1) bekezdésének b) és d) pontjában (sürgősségi egészségügyi ellátás és a kiszolgáltatott személyek igényeinek figyelembevétele) foglaltaknál.

²⁸ Lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. pont).

²⁹ Lásd: 2016. június 7-i Affum ítélet (C-47/15, EU:C:2016:408, 74. pont).

³⁰ Uo.

³¹ A Bíróság ítélkezési gyakorlatának áttekintése érdekében lásd az Affum ügyre vonatkozó indítványomat (C-47/15, EU:C:2016:68, 48–56. pont).

³² Lásd különösen: Achughbabian ítélet (C-329/11, EU:C:2011:807, 33. pont). Lásd továbbá a Celaj ügyre vonatkozó indítványomat (C-290/14, EU:C:2015:285, 60. pont). Lásd ezenkívül: Bartolini, S., Bombois, Th., „Immigration Detention before the CJEU: The Interrelationship between the Returns Directive and the Recast Reception Conditions Directive and their Impact on the Rights of Third Country Nationals”, *European Human Rights Law Review*, 2016, 518–529. o., különösen 523. o.

különösen annak 6. cikke (1) bekezdésének³³ és 8. cikke (1) bekezdésének³⁴ hatékony érvényesülésével kapcsolatos megfontolások vezérelnek – pontosan ezen irányelv alkalmazási körére vonatkozik. Márpedig, ha valamely tagállam a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját alkalmazza, az állampolgár helyzetére már nem ez az irányelv vonatkozik, és már nem lehet az annak hatékony érvényesülésével kapcsolatos megfontolásokat segítségül hívni.

68. Következésképpen, még ha jogosan lehet is abban kételkedni, hogy az őrizetbe vétel hozzájárul az érintett személy gyorsabb kiutasításához, e kérdés nem merül fel, mivel a 2008/115 irányelv nem alkalmazandó.

69. Ezért azt válaszolnám a harmadik (hipotetikus) kérdésre, hogy a 2008/115 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával és 4. cikkének (4) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a Ceseda L. 621-2. cikke, amely szabadságvesztéssel rendeli büntetni azon harmadik országbeli állampolgár által a nemzeti területre történő jogellenes belépést, akinek tekintetében az ezen irányelvben foglalt kiutasítási eljárás még nem fejeződött be.

Véggöveztetés

70. Mindezekre a megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Cour de Cassation (semmitőszék, Franciaország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontját és a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) 32. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely tagállam hatóságai nem dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 2008/115 irányelvet azon harmadik országbeli állampolgár helyzetére, akit olyan belső határ jogellenes átlépésekor fogtak el vagy tartóztattak fel, amelynél a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 25. cikke szerint visszaállították az ellenőrzést.

³³ Amelynek értelmében bizonyos kivételek sérelme nélkül a tagállamok a területükön jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki.

³⁴ Amely úgy rendelkezik, hogy a tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak a kiutasítási határozat végrehajtásához (amennyiben nem került sor a 2008/115 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének megfelelően önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására, vagy a visszatérési kötelezettséget az érintettek nem teljesítették az ezen irányelv 7. cikke alapján önkéntes távozásra megadott határidőn belül).